

OLIMPIADA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

edycja XVII
eliminacje okręgowe

Organizatorzy Olimpiady:

Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Partnerzy Główni:

Narodowy Bank Polski

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

Fundacja Giełdy Papierów Wartościowych

Projekt wspiera:

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Partnerzy Organizacyjni:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

Wydawnictwo Difin

Plagiat.pl

Klub Patronów Olimpiady:

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

Krajowa Izba Gospodarcza

Giełda Papierów Wartościowych

Patroni Medialni:

Głos Nauczycielski

Perspektywy.pl

TEST
z kluczem odpowiedzi i komentarzem autora

[pytania łatwiejsze (1 pkt)/blok podstawowy]

1. [45"] (1 pkt) Który element nie należy do tradycyjnej koncepcji marketingu mix 4P?

- a) produkt
- b) promocja
- c) dystrybucja
- d) proces**

Kompozycja marketingowa „marketing mix” to zespół elementów (instrumentów), za pomocą których możemy oddziaływać na rynek. Najbardziej popularna koncepcja kompozycji marketingowej to tzw. 4P, czyli z ang. product, price, place, promotion. Rozwinięcie tradycyjnego 4P o kolejne elementy to: people (ludzie), process (proces), physical evidence (świadcstwo materialne) i pleasure (przyjemność).

2. [45"] (1 pkt) Do analiz otoczenia konkurencyjnego należy:

- a) analiza pięciu sił Portera**
- b) analiza łańcucha wartości
- c) cykl życia produktu i technologii
- d) analiza kluczowych czynników sukcesu

Analiza pięciu sił Portera to metoda analizy i oceny natężenia sił konkurencyjnych w sektorze ekonomicznym lub segmencie rynkowym, opracowana i opisana przez Michaela Portera w 1979 roku. Pozostałe analizy są stosowane do weryfikacji potencjału strategicznego przedsiębiorstwa.

3. [45"] (1 pkt) Wskaż, którą z orientacji działania przedsiębiorstwa opisano: „Nabywcy pozostawieni sami sobie nie są w stanie docenić, a w konsekwencji kupić takich ilości produktów, które są skłonni zaoferować producenci i sprzedawcy”:

- a) orientacja produkcyjna
- b) orientacja rynkowa
- c) orientacja produktowa
- d) orientacja sprzedażowa**

Punktem wyjścia orientacji sprzedażowej jest przekonanie, iż nabywcy pozostawieni sami sobie nie są w stanie docenić, a w konsekwencji kupić takich ilości produktu, które są skłonni zaoferować produceni i sprzedawcy. Aby to ograniczenie przełamać, przedsiębiorstwa muszą podjąć istotny wysiłek w dziedzinie sprzedaży i promocji. Polega on na aktywnym wykorzystaniu wszelkich instrumentów komunikowania się z nabywcami oraz zastosowaniu szerokiego spektrum działań sprzedażowych.

4. [45"] (1 pkt) W hierarchii potrzeb Maslowa w grupie potrzeb uznania znajdują się:

- a) szacunek, akceptacja, rozwój osobisty
- b) poczucie sukcesu, pozycja społeczna, szacunek i poważanie**
- c) poważanie, głód, pragnienie, pozycja społeczna
- d) czynniki zewnętrzne, potrzeba schronienia, potrzeba uczucia

Na potrzeby uznania składają się czynniki wewnętrzne takie jak samoakceptacja, niezależność i poczucie sukcesu oraz czynniki zewnętrzne takie jak pozycja społeczna, szacunek i poważanie.

5. [45"] (1 pkt) Tempo wzrostu, stopień zróżnicowania produktów, koszty stałe, liczba i zróżnicowanie klientów to:

- a) zagrożenia
- b) zmienne kształtujące poziom rywalizacji w ramach branży**

- c) bariery wejścia
- d) bariery wyjścia

Zmienne kształtujące poziom rywalizacji w ramach branży to tempo wzrostu, stopień zróżnicowania produktów, koszty stałe, liczba i zróżnicowanie klientów.

6. [45"] (1 pkt) Sposób finansowania inwestycji umożliwiający inwestorowi dostęp do dóbr inwestycyjnych bez konieczności ich zakupu to:

- a) kredyt
- b) leasing**
- c) offshoring
- d) facility management

Nazwa leasing pochodzi od ang. lease (nająć). Przedmiotem leasingu mogą być np. samochody, nieruchomości czy maszyny produkcyjne. Zaletami leasingu dla leasingobiorcy są: redukcja wymaganego kapitału własnego, możliwość wykorzystania tarczy podatkowej oraz możliwość rozliczania podatku VAT.

7. [45"] (1 pkt) Marketing mix z punktu widzenia klienta – koncepcja 4C – zawiera następujące elementy:

- a) wartość dla klienta (ang. customer value), koszt (ang. cost), wygoda (ang. convenience), komunikacja (ang. communication)**
- b) kontrola (ang. control), komunikacja (ang. communication), koszt (ang. cost), wygoda (ang. convenience)
- c) wygoda (ang. convenience), możliwości (ang. capabilities), wartość dla klienta (ang. customer value), komunikacja (ang. communication)
- d) koszt (ang. cost), wartość dla klienta (ang. customer value), opieka (ang. care), wygoda (ang. convenience)

Do składników marketingu 4C należą:

- o wartość dla klienta (customer value) – konsument jest w centrum zainteresowania;
- o koszt (cost) – nakład, który ponosi konsument, czyli nie tylko kapitał pieniężny, ale i czas;
- o wygoda (convenience) – na komfort klienta składają się: dogodne miejsce i czas zakupu oraz łatwość docierania do informacji;
- o komunikacja (communication) – skupia się na budowaniu więzi z odbiorcą za pomocą content marketingu i dialogu prowadzonego np. w mediach społecznościowych.

8. [45"] (1 pkt) Oprócz spółek akcyjnych, do grupy spółek kapitałowych należą:

- a) spółki jawne
- b) spółki komandytowe
- c) spółki partnerskie
- d) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością**

Spółki kapitałowe są spółkami prawa handlowego, których działalność opiera się na kapitale. Mogą być tworzone w każdym prawnie dopuszczalnym celu, przy czym forma prawna spółki kapitałowej jest wykorzystywana najczęściej przez duże przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej. Spółki kapitałowe są osobami prawnymi, ich kapitał oraz skład osobowy są zmienne, posiadają odrębny od wspólników/akcjonariuszy majątek, a prowadzeniem spraw spółki i jej reprezentacją zajmują się odpowiednie organy, a nie wspólnicy. Spółkami kapitałowymi są następujące spółki prawa handlowego: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna.

9. [45"] (1 pkt) Siła oddziaływania nabywców nie zależy od:

- a) łatwości i kosztu zmiany dostawcy
- b) stopnia koncentracji sektora nabywcy
- c) szybkości zmian technologicznych**
- d) niepowtarzalności produktu

Model pięciu sił Portera jest jedną z metod analizy strategicznej przedsiębiorstwa. Polega na weryfikacji atrakcyjności sektora, badaniu jego struktury. Siła oddziaływania nabywców zależy od: stopnia koncentracji sektora nabywcy, uzależnienia jakości produktu finalnego od jakości wyrobu dostawcy, niepowtarzalności produktu, dużego udziału dostawcy w tworzeniu zysku

nabywcy, łatwości i kosztu zmiany dostawcy, możliwości podjęcia przez nabywcę produkcji wyrobu finalnego, ostrości walki konkurencyjnej w sektorze nabywców.

10. [45"] (1 pkt) Proces umożliwiający przedsiębiorcy uzyskanie środków finansowych zaraz po dokonaniu sprzedaży bez oczekiwania na opłacenie faktury to:

- a) kredyt kupiecki
- b) faktoring**
- c) leasing
- d) netting

Faktoring to nic innego jak zapłacenie przez firmę faktoringową (faktora) nieprzeterminowanych faktur, które przedsiębiorca wystawił swoim klientom. Faktoring to sposób na uwolnienie środków, na które przedsiębiorca w innym wypadku musiałby czekać 30 albo 60 dni.

11. [45"] (1 pkt) W macierzy BCG produkty, które wymagają jeszcze nakładów, ale mają duży udział w szybko rozwijającym się rynku umieszczone zostaną w polu:

- a) dojne krowy
- b) znaki zapytania
- c) gwiazdy**
- d) kule u nogi

Macierz BCG to bardzo użyteczna metoda prezentacji portfela produkcji oraz instrument controllingu strategicznego. Nazwa metody pochodzi od amerykańskiej firmy consultingowej Boston Consulting Group, która jako pierwsza zastosowała to narzędzie w 1969 roku. Pozwala na ocenę możliwości rozwojowych firmy i określenie jej pozycji strategicznej. Dzięki zastosowaniu tej metody przedsiębiorstwo może ustalić, które towary (domeny) należy wycofać z asortymentu, a które powinny przynieść większy zysk w przyszłości.

Gwiazdy to produkty, które wymagają tak dużego finansowania, że nie generują nadwyżki. Inwestowanie w gwiazdę jest bardzo opłacalne, ponieważ tempo wzrostu rynku jest wysokie, a sam produkt – konkurencyjny i rozwojowy.

Dojne krowy to produkty generujące przedsiębiorstwu nadwyżkę netto i mogące finansować pozostałe wyroby. Wzrost rynku jest wolny, ale dzięki dużemu udziałowi w rynku mają mocną i stabilną pozycję.

Znaki zapytania to produkty deficytowe, których możliwości trudno określić; mają niski udział w rynku, jednak w dłuższej perspektywie, jeżeli zostaną doinwestowane, mogą stać się gwiazdami.

Kule u nogi (psy) to produkty nieprzynoszące znaczącej nadwyżki i nierozwojowe. Zarówno wzrost rynku, jak i udział rynku są marginalne.

[pytania łatwiejsze (1 pkt)/blok hasła zmiennego]

12. [45"] (1 pkt) Giełda jest najważniejszym miejscem pozyskiwania kapitału na finansowanie różnego rodzaju przedsięwzięć w następującym rodzaju bankowości:

- a) niemieckiej
- b) kontynentalnej
- c) anglosaskiej**
- d) kredytowo-depozytowej

Takim rodzajem bankowości jest bankowość anglosaska z giełdą jako głównym miejscem pozyskiwania kapitału na finansowanie pomysłów inwestycyjnych. W bankowości niemieckiej (czy też inaczej kontynentalnej) dominującą rolę odgrywają banki. Bankowość kredytowo-depozytowa to po prostu jeden z kilku rodzajów bankowości, obok np. hipotecznej czy inwestycyjnej.

13. [45"] (1 pkt) W przypadku, gdy kurs USD umacnia się w stosunku do innych walut, można oczekiwać, że ceny surowców:

- a) spadną**
- b) nie zmienią się
- c) wzrosną

d) nie istnieje zależność między kursem USD a cenami surowców

Wzrost ceny dolara (USD) i fakt kwotowania większości cen surowców (i instrumentów pochodnych, dla których ceny tych surowców stanowią instrument bazowy) spowoduje spadek cen surowców tak, aby cena surowca wyrażona w innych walutach pozostała na tym samym poziomie (tj. sprzed aprecjacji USD).

14. [45"] (1 pkt) Wskaż prawidłowe uporządkowanie strategii funduszy inwestycyjnych – od najmniej ryzykownych do tych cechujących się największym ryzykiem:

- a) mieszane, dłużne, pieniężne, akcji
- b) pieniężne, dłużne, mieszane, akcji**
- c) dłużne, pieniężne, mieszane, akcji
- d) dłużne, pieniężne, akcji, mieszane

Fundusze pieniężne inwestują głównie w papiery rynku pieniężnego, oczekiwany zysk i ryzyko są ograniczone.

Fundusze dłużne inwestują głównie w obligacje, oczekiwany zysk i ryzyko są wyższe niż w pieniężnych.

Fundusze mieszane inwestują zarówno w akcje, jak i obligacje, zysk i ryzyko z reguły są wyższe niż w obligacyjnych.

Fundusze akcji – większość portfela stanowią akcje, występuje najwyższy oczekiwany zysk, ale i ryzyko.

15. [45"] (1 pkt) Opierając swoje decyzje inwestycyjne tylko na opiniach kilku znajomych lub tylko na informacjach przekazywanych przez media społecznościowe ryzykujemy, że wybierzemy inwestycję z błędem wynikającym z:

- a) efektu potwierdzających wiadomości
- b) heurystyki zakotwiczenia
- c) efektu halo
- d) pułapki dostępności**

Formułowanie opinii na podstawie niewielkiej próby nosi nazwę pułapki dostępności.

16. [60"] (1 pkt) Inwestor na rynku Forex może korzystać z dźwigni finansowej. Jakimi środkami musi dysponować, jeśli chce kupić kontrakt EUR/PLN o wartości 10 000 zł przy dźwigni 2:1?

- a) 20 000 zł – podwójne pokrycie dla inwestycji
- b) 10 000 zł – gdyż dźwignia nie wpływa na wysokość wymaganych środków
- c) 5 000 zł – kwotą dwa razy mniejszą niż kontrakt**
- d) 1 000 zł – kwotą o jeden rząd mniejszą niż kontrakt

Poziom dźwigni	Depozyt zabezpieczający	Do otwarcia kontraktu o wartości 10 000 zł wymagany jest depozyt
1:1	100%	10 000 PLN
2:1	50%	5000 PLN
3:1	33,30%	3333 PLN
10:1	10%	1000 PLN
100:1	1%	100 PLN

17. [60"] (1 pkt) Do grupy pośrednich instrumentów polityki pieniężnej nie zalicza się:

- a) transakcji depozytowo-kredytowych
- b) regulacji kwotowych ograniczeń kredytu**
- c) operacji otwartego rynku
- d) stopy rezerwy obowiązkowej

Instrumenty pośrednie polityki pieniężnej są adresowane do sektora bankowego i mają z założenia wpływać na zmiany podaży pieniądza lub wysokości stóp procentowych. Do tej grupy instrumentów zalicza się:

Transakcje depozytowo-kredytowe – NBP może udzielać kredytów, jeżeli bank nie może pozyskać środków na rynku międzybankowym, natomiast w przypadku posiadania przez bank nadwyżek może chwilowo złożyć środki w NBP w formie depozytu.

Operacje otwartego rynku – zakup lub sprzedaż przez NBP papierów wartościowych, dewiz lub własnych papierów. Poprzez zakup NBP dostarcza gotówkę bankom (zwiększa potencjał finansowy), natomiast poprzez sprzedaż absorbuje nadmiar pieniądza.

Stopy rezerwy obowiązkowej – wielkość stopy rezerw obowiązkowych to część środków, które bank ma obowiązek przechowywać na oprocentowanym rachunku w NBP. Od wielkości rezerwy obowiązkowej uzależniona jest stabilność systemu bankowego. Im większe zagrożenie dla stabilności, tym stopy rezerw powinny być większe.

Regulacje kwotowych ograniczeń kredytu zaliczane są do bezpośrednich instrumentów, gdyż mają charakter decyzji administracyjnej i stosuje się je np. w sytuacji zagrożenia realizacji polityki pieniężnej.

18. [45"] (1 pkt) Osobistą formą zabezpieczeń stosowanych przez bank jest:

- a) hipoteka
- b) blokada środków na rachunku bankowym
- c) gwarancja bankowa**
- d) przewłaszczenie

Podstawowe formy zabezpieczeń stosowane przez bank dzielą się na:

- o osobiste (weksel własny in blanco, poręczenie wekslowe, gwarancja bankowa),
- o rzeczowe (hipoteka, przewłaszczenie, zastaw rejestrowy, blokada środków na rachunku bankowym),
- o inne (bank pobiera odszkodowanie od firmy ubezpieczeniowej – cesja polisy na bank).

19. [45"] (1 pkt) Fundusze sekurytyzacyjne inwestują:

- a) głównie w instrumenty finansowe powiązane z rynkami surowcowymi
- b) w wierzytelności**
- c) w firmy dysponujące innowacyjnym produktem
- d) głównie w papiery wartościowe o stałym dochodzie

Fundusze sekurytyzacyjne dokonują emisji certyfikatów inwestycyjnych w celu zgromadzenia środków na nabycie wierzytelności.

20. [45"] (1 pkt) Obligacje emitowane przez firmy o słabej kondycji finansowej, o ratingu spekulacyjnym to obligacje:

- a) zamienne
- b) śmieciowe**
- c) korporacyjne
- d) mandatowe

Obligacje śmieciowe (zwane także tandetnymi lub junk bonds) to żargonowa nazwa obligacji emitowanych przez firmy o słabej kondycji finansowej, o ratingu spekulacyjnym. Charakteryzują się one oprocentowaniem o kilka punktów procentowych wyższym od obligacji skarbowych oraz dużym ryzykiem.

21. [60"] (1 pkt) Duration obligacji trzyletniej o wartości nominalnej 100 zł i kuponie 5% (oprocentowanie stałe, kupon wypłacany raz do roku), przy wymaganej stopie zwrotu równej 3% wynosi:

- a) równo 2 lata
- b) więcej niż 2 lata, ale krócej niż 3 lata**
- c) równo 3 lata
- d) więcej niż 3 lata

W przypadku obligacji z kuponem duration takiej obligacji jest nieco krótsze niż czas jej wykupu, tj. zawiera się w przedziale między 2 a 3 lata. To jest powszechnie znana własność obligacji wypłacającej kupony.

Duration można również obliczyć.

Najpierw należy obliczyć cenę obligacji:

	Rok 1	Rok 2	F
Kupon i nominal	5	5	
Wartość dyskonta	0,9709	0,9426	
Wartość obecna	4,85	4,71	
Suma = cena			

A następnie samo duration.

	Rok 1	Rok
CF*t	5	
Wartość dyskonta	0,9709	0
Wartość obecna	4,85	
Zdyskontowana suma (CF*t)	302,55	

Duration wynosi 2,8635 roku, czyli zawiera się w przedziale od 2 do 3 lat.

22. [60"] (1 pkt) Kapitalizacja akcji pewnej innowacyjnej spółki, założonej półtora roku temu wynosi 5 mln zł i jest uznawana za bardzo małą. W związku z powyższym akcje tej spółki mogą zostać dopuszczone do obrotu na rynku:

- a) **NewConnect**
- b) giełdowym
- c) Catalyst
- d) BondSpot

Zgodnie z regulaminem GPW (na dzień 01.01.2022 r.) minimalna kapitalizacja akcji emitenta dopuszczonych do obrotu giełdowego to 60 mln zł. W przypadku niespełnienia tego kryterium spółka może starać się o dopuszczenie jej akcji na rynku NewConnect. Na rynkach Catalyst i BondSpot obraca się papierami dłużnymi.

W zadaniu podano bardzo małą kapitalizację i krótki okres istnienia spółki, co powinno skłaniać do wyboru odpowiedzi a.

23. [45"] (1 pkt) Monety, których cena zależy głównie od ceny kruszcu, z jakiego zostały wykonane (np. złota lub srebra) noszą nazwę:

- a) kolekcjonerskich
- b) historycznych
- c) **bulionowych**
- d) obiegowych

Zadaniem monet bulionowych jest przenoszenie wartości kruszcu, a sama wartość kolekcjonerska (np. rzadkość monety, stan zachowania) nie ma wpływu na ich wartość.

24. [45"] (1 pkt) Pozytywnym sygnałem dla inwestora, który zamierza dokonać zakupu akcji na danym rynku jest:

- a) wzrost deficytu budżetowego
- b) spadek tempa wzrostu PKB
- c) **spadek stopy inflacji**
- d) wzrost roli związków zawodowych

W analizie makroekonomicznej (jeden z etapów analizy fundamentalnej akcji) dokonuje się ogólnej oceny atrakcyjności inwestowania na danym rynku finansowym. Atrakcyjność zależy od sytuacji gospodarczej, prowadzonej polityki i od ryzyka inwestycyjnego w danym kraju.

25. [60"] (1 pkt) Cena giełdowa obligacji trzyletniej (obligacja zapada dokładnie za trzy lata), o wartości nominalnej 100 zł i kuponie 5% (oprocentowanie stałe, kupon wypłacany raz do roku), przy wymaganej stopie zwrotu na rynku równej 3% jest:

- a) równa 100 zł
- b) mniejsza niż 100 zł
- c) **wyższa niż 100 zł**
- d) nie da się nic powiedzieć o cenie giełdowej takiej obligacji

Z uwagi na to, że obligacja daje wyższą stopę zwrotu niż wymagana stopa zwrotu na rynku, jej cena giełdowa jest wyższa niż cena nominalna.

Można też tę cenę obliczyć:

	Rok 1	Rok 2	F
Kupon i nominal	5	5	
Wartość dyskonta	0,9709	0,9426	
Wartość obecna	4,85	4,71	
Suma = cena			

[pytania trudniejsze (2 pkt)/blok podstawowy]

26. [60"] (2 pkt) Szczególnym rodzajem badań sondażowych są Polegają one na pozyskiwaniu informacji dotyczących tego samego zakresu przedmiotowego od ustalonej i niezmiennej zbiorowości (czyli tych samych osób) w kolejnych odstępach czasu.

- a) obserwacje
- b) ankiety
- c) badania panelowe**
- d) wywiady

Badania panelowe mają na celu zbadanie zmian zachodzących w czasie dla analizowanego zjawiska. Charakterystyką badania panelowego jest wielokrotne przeprowadzenie badania na tej samej grupie osób tym samym narzędziem badawczym. Badania panelowe wykorzystywane są między innymi podczas pomiaru oglądalności telewizji czy badań budżetów domowych.

27. [60"] (2 pkt) Jeśli klient zdecydował się na kupno drogiego laptopa za 6000 zł, to łatwiej podejmuje decyzję

o zakupie dodatkowych akcesoriów takich jak myszka za 200 zł czy podkładka za 50 zł niż gdyby miał je kupić oddzielnie. Jak nazywa się taka technika stosowana w procesie sprzedaży?

- a) reguła wzajemności
- b) zasada kontrastu**
- c) schemat odmowa – wycofanie
- d) reguła zaangażowania

Zasada kontrastu mówi o tym, że jeśli druga/kolejna z oferowanych rzeczy znacznie różni się od pierwszej jakąś istotną dla nas cechą, to podczas jej oceniania jako punkt odniesienia będziemy stosować poziom cechy pierwszej z rzeczy. Jeśli klient nabył laptopa za 6000 zł, to zapłata za akcesoria, które stanowią ułamek tej ceny, będzie wydawać mu się mniejszym wydatkiem niż gdyby akcesoria te nabywał oddzielnie.

28. [60"] (2 pkt) Co nie wpływa na wartość karty kolekcjonerskiej (typu Magic: The Gathering, Pokemon)?

- a) rok wydania karty
- b) data nabycia karty**
- c) oficjalny „grading” karty
- d) właściwości karty

Na wartość kolekcjonerską oraz inwestycyjną kart kolekcjonerskich wpływają:

- o rok wydania karty – niektóre serie kart kolekcjonerskiej są więcej lub mniej warte w zależności od roku wydania. Najczęściej im dana seria kart jest starsza, tym więcej warta;
- o oficjalny „grading” karty – nadanie oceny danej karcie na podstawie jej autentyczności/stanu/kondycji bezpośrednio przekłada się na jej wartość;
- o właściwości karty – czyli jej cechy szczególne. Niektóre karty mają różną siłę oddziaływania, co również rzutuje na ich wartość.

Na wartość danej karty nie wpływa data jej nabycia.

29. [60"] (2 pkt) Metodę wyceny zapasów i ich rozchodów, w ramach której produkty kupione najtaniej są sprzedawane jako pierwsze, określa się skrótem:

- a) FEFO
- b) LIFO**

c) **LOFO**

d) **HIFO**

Poprawna odpowiedź to LOFO – skrót od Lowest In, First Out, czyli najtaniej kupione, pierwsze sprzedane. Najpierw pobiera się towary o najniższej wartości, a pozostawia w magazynie te o większej wartości.

Pozostałe:

- o FEFO – First Expired First Out – jako pierwsze wychodzą z magazynu towary o bliskim terminie przydatności;
- o LIFO – Last In, First Out – ostatnie weszło, pierwsze wyszło. Jako pierwsze pobierane są towary, które zostały przyjęte jako ostatnie;
- o HIFO – Highest In, First Out – najdrożej kupione, pierwsze sprzedane. Najpierw pobiera się towary najdrożej kupione, a pozostawia te o mniejszej wartości.

30. [60"] (2 pkt) Kto pojawił się po raz pierwszy w pierwszej dziesiątce corocznego rankingu najbogatszych Polaków „Forbesa” (edycja z 2021 roku)?

- a) Paweł Marchewka
- b) Jerzy Starak
- c) **Rafał Brzoska**
- d) Marcin Iwiński

Rafał Brzoska w rankingu najbogatszych Polaków wg „Forbesa” w 2021 roku zajął 7 miejsce. Jego majątek wynosi 5,7 mld zł i ten wynik pozwolił mu się pojawić się w rankingu ponownie (w 2013 roku znalazł się na 28 miejscu zestawienia) i to w pierwszej dziesiątce.

<https://zarobki.pracuj.pl/raporty-i-trendy-placowe/ranking-najbogatszych-polakow-2021-ile-zarabia-najbogatszy-polak/>

<https://www.forbes.pl/sylwetka/rafal-brzoska>

31. [60"] (2 pkt) Analiza międzyrynkowa polega na badaniu wzajemnych powiązań między następującymi rynkami finansowymi:

- a) publicznym i prywatnym
- b) pierwotnym i wtórnym
- c) **walutowym, towarów (surowców), obligacji i akcji**
- d) walutowym i prywatnym

Analiza rynkowa polega na badaniu wzajemnych powiązań między następującymi rodzajami rynków finansowych: walutowym, towarów (surowców), obligacji i akcji. Głównym założeniem tej metody jest wzajemna zależność wszystkich rynków. Jednym z przykładów zależności może być relacja cen surowców i kursu USD w stosunku do innych walut. Aprecjacja USD prowadzi do spadku cen surowców na rynkach światowych.

32. [60"] (2 pkt) Fundusz cechujący się brakiem ograniczeń w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych, posiadający swobodę wyboru technik inwestycyjnych, w tym krótkiej sprzedaży, wysokiej dźwigni finansowej i instrumentów pochodnych, to fundusz:

- a) akcyjny
- b) **hedgingowy**
- c) mieszany (akcje i obligacje)
- d) venture capital

Opis jednoznacznie wskazuje na fundusz hedgingowy. Fundusze akcyjne i mieszane charakteryzują się dość restrykcyjnymi ograniczeniami inwestycyjnymi. Z kolei fundusze venture capital nabywają akcje spółek w początkowej fazie ich rozwoju i nie posługują się instrumentami pochodnymi.

33. [120"] (2 pkt) Cena akcji spółki na giełdzie wynosi 100 zł. Spółka zdecydowała się przeprowadzić emisję nowych akcji w cenie 80 zł. Do nabycia jednej akcji nowej emisji potrzebne są cztery akcje starej emisji. Wartość jednego prawa poboru wyniesie:

- a) 20 zł
- b) 80 zł
- c) **4 zł**

d) 5 zł

Cenę akcji prawa poboru oblicza się ze wzoru: $C_p = (C_s - C_n) / (N_s + N_n) = (100\text{zł} - 80\text{zł}) / (4 + 1) = 4\text{ zł}$

gdzie:

CS – cena akcji notowanych na giełdzie

CN – cena akcji nowej emisji

Ns – liczba akcji emisji notowanej na giełdzie

NN – liczba nowych akcji

34. [120"] (2 pkt) Portfel pewnego inwestora A składa się z dwóch akcji A i B. Na pierwszej z nich ma on zysk w wysokości 20%, a na drugiej stratę równą -20%. Na rynku pojawiła się atrakcyjna oferta zakupu akcji C w procesie IPO (na rynku pierwotnym). Zgodnie z teorią dyspozycji (finanse behawioralne) najbardziej prawdopodobne jest to, że aby sfinansować zakup akcji C inwestor:

- a) **sprzeda akcje A**
- b) sprzeda akcje B
- c) sprzeda część akcji A i część akcji B
- d) zrezygnuje z zakupu akcji C

Teoria dyspozycji pokazała, że inwestorzy mają tendencję do utrzymywania w portfelach akcji przynoszących straty i szybkiego pozbywania się akcji zyskownych.

35. [60"] (2 pkt.) W modelu opracowanym przez W. Ch. Hilla oraz G. R. Jonesa strategia wielonarodowa charakteryzuje się:

- a) wysoką koncentracją na kosztach oraz wysoką koncentracją na lokalnych dostosowaniach
- b) wysoką koncentracją na kosztach oraz niską koncentracją na lokalnych dostosowaniach
- c) **niską koncentracją na kosztach oraz wysoką koncentracją na lokalnych dostosowaniach**
- d) niską koncentracją na kosztach oraz niską koncentracją na lokalnych dostosowaniach

36. [60"] (2 pkt.) Do fundamentalnych elementów modelu biznesowego w koncepcji A. Osterwaldera i Y. Pigneur a nie zalicza się:

- a) **kultury organizacyjnej przedsiębiorstwa**
- b) kluczowych partnerów
- c) kluczowych zasobów
- d) propozycji wartości

37. [60"] (2 pkt) Charakterystyczną cechą orientacji procesowej jest:

- a) **koncentracja działań na dostarczaniu wartości dodanej wewnętrznemu lub zewnętrznemu klientowi**
- b) koncentracja na wnętrzu organizacji
- c) nacisk na dostawę produktów i usług
- d) ograniczona koordynacja relacji między funkcjami organizacji

[pytania trudniejsze (2 pkt)/blok hasła zmiennego]

38. [60"] (2 pkt) Referencyjna wysokość oprocentowania pożyczek na polskim rynku międzybankowym to:

- a) **WIBOR**
- b) WIBID
- c) LIBOR
- d) EURIBOR

WIBOR to referencyjna wysokość oprocentowania pożyczek na polskim rynku międzybankowym. WIBOR jest jedną z wielu stawek referencyjnych stosowanych na rynkach finansowych na świecie. Inne wskaźniki to np. LIBOR (stopa oprocentowania transakcji

międzybankowych na rynku w Londynie dla wybranych walut) i EURIBOR (określana dla rynku międzybankowego strefy euro). WIBID to referencyjna wysokość oprocentowania lokat na polskim rynku międzybankowym.

39. [60"] (2 pkt) Dodatni efekt świeżości to:

- a) formułowanie sądów na temat prawdopodobieństwa występowania zdarzeń na podstawie niewielkiej próby
- b) prognozowanie odwrócenia ostatnio zaobserwowanej tendencji
- c) prognozowanie kontynuacji ostatnio zaobserwowanej tendencji**
- d) tendencja do przeceniania czynników osobowościowych i niedoceniań czynników sytuacyjnych

Dodatni efekt świeżości polega na prognozowaniu kontynuacji zaobserwowanego trendu, natomiast w przypadku ujemnego efektu inwestorzy prognozują jego odwrócenie. Wśród zarządzających funduszami inwestycyjnymi największym szacunkiem cieszą się ci menedżerowie, których portfele wykazują wysoką stopę zwrotu przez kilka lat z rzędu. Dzieje się tak ze względu na występowanie u obserwatorów dodatniego efektu świeżości, czyli skłonności do prognozowania kontynuacji istniejącego trendu.

40. [60"] (2 pkt) Tendencję do zbyt szybkiego sprzedawania akcji, których ceny zwyżkują, oraz do zbyt długiego przetrzymywania akcji zniżkujących opisuje:

- a) krótkowzroczne unikanie strat
- b) efekt posiadania
- c) efekt status quo
- d) efekt dyspozycji**

41. [60"] (2 pkt) Która metoda służy do pośredniego wspomagania podejmowania decyzji inwestycyjnych?

- a) analiza drzew decyzyjnych**
- b) stopa dyskontowa skorygowana o ryzyko
- c) metoda równoważnika pewności
- d) metoda beta księgowego

Drzewa decyzyjne są graficzną metodą wspomagania procesu decyzyjnego. Jest to jedna z najczęściej wykorzystywanych technik analizy danych. Drzewa składają się z korzenia oraz gałęzi prowadzących z korzenia do kolejnych wierzchołków. Drzewa decyzyjne znajdują praktyczne zastosowanie w różnego rodzaju problemach decyzyjnych, szczególnie takich, w których występuje dużo rozgałęziających się wariantów a także w warunkach ryzyka. Pozostałe metody to metody bezpośredniej analizy ryzyka projektu.

42. [60"] (2 pkt) Kierując się zasadą nieulegania efektowi dyspozycji w naszych inwestycjach:

- a) utrzymujemy straty, a realizujemy zyski
- b) tniemy straty, a pozwalamy zyskom rosnąć**
- c) w równym stopniu tniemy straty, co realizujemy zyski
- d) portfel inwestycyjny zamykamy tylko po z góry określonym horyzoncie inwestycyjnym

Efekt dyspozycji to tendencja do przedwczesnej sprzedaży aktywów zyskujących przy jednoczesnym przedłużaniu posiadania aktywów, na których zanotowano stratę.

Aby nie ulegać efektowi dyspozycji powinniśmy eliminować z naszego portfela inwestycje przynoszące straty, natomiast trzymać pozycje rosnące, czyli przynoszące zyski.

43. [60"] (2 pkt) Na czym polega błąd sąsiedztwa?

- a) na kupowaniu akcji tych firm, które posiada w swoim portfelu inwestycyjnym sąsiad
- b) na sprzedaży akcji tych firm, które są w sąsiedztwie akcjonariusza
- c) na kupowaniu akcji tych firm, które są w sąsiedztwie akcjonariusza**
- d) na sprzedaży akcji tych firm, które posiada w swoim portfelu inwestycyjnym sąsiad

Inwestorzy chętniej kupują akcje firm: które znają, w których pracują lub które mają siedziby w ich sąsiedztwie. Ten rodzaj zjawiska określa się mianem błędu sąsiedztwa, gdyż może rzutować na niewystarczającą dywersyfikację portfela inwestycyjnego.

44. [60"] (2 pkt) W metodzie technicznej kółko i krzyżyk wykres składa się ze znaków, gdzie:

- a) X to podaź i oznacza spadek ceny, a O to popyt i oznacza wzrost ceny
- b) X to popyt i oznacza spadek ceny, a O to podaź i oznacza wzrost ceny
- c) X to podaź i oznacza wzrost ceny, a O to popyt i oznacza spadek ceny
- d) X to popyt i oznacza wzrost ceny, a O to podaź i oznacza spadek ceny**

Metoda kółko i krzyżyk zaliczana jest do metod analizy technicznej. W metodzie tej pomija się upływ czasu, a zmianom ceny przyporządkowuje się dany symbol, gdzie X to popyt i oznacza wzrost ceny (cena waloru wzrasta o wartość jednostki standardowej), a O to podaź i oznacza spadek ceny (cena waloru spadnie o wartość jednostki standardowej).

45. [60"] (2 pkt) Co nie zalicza się do głównych zalet inwestycji emocjonalnych?

- a) moda**
- b) wiedza na temat hobby
- c) globalizacja
- d) regulacje podatkowe

Do zalet inwestycji emocjonalnych zalicza się:

Wiedzę na temat hobby – to rzutuje na większą wiedzę na temat inwestycji w dane hobby. Towarzyszy temu umiejętność wynajdowania okazji, a to wpływa na stopę zwrotu z inwestycji.

Globalizację – otwarcie przepływu dóbr i usług spowodowało, że transport pomiędzy państwami i kontynentami jest znacznie szybszy i łatwiejszy. Produkty kolekcjonerskiej można nabywać na drugim końcu świata.

Regulacje podatkowe – zbycie przedmiotu kolekcjonerskiego nawet z bardzo wysoką stopą zwrotu, ale dokonane pół roku po nabyciu tej rzeczy dla celów osobistych nie podlega opodatkowaniu.

Natomiast wadą jest moda, gdyż zainteresowanie kolekcjonowaniem danego przedmiotu potrafi przeminać. Skutkuje to tym, że kolekcja z wartości materialnej może dewaluować w wartość jedynie sentymentalną bądź skierowaną do bardzo wąskiego grona pasjonatów (np. zbiór kaset VHS).

46. [60"] (2 pkt) Do podstawowych giełdowych instrumentów pochodnych zaliczymy:

- a) opcje OTC
- b) kontrakty swap
- c) kontrakty forward
- d) kontrakty futures**

Do podstawowych giełdowych instrumentów pochodnych zaliczamy opcje giełdowe oraz kontrakty futures.

Do podstawowych pozagiełdowych instrumentów pochodnych zaliczamy opcje pozagiełdowe (OTC), kontrakty forward i kontrakty swap.

47. [120"] (2 pkt) Wskaźnik związany z akcjami cena – zysk, to:

- a) iloraz ceny rynkowej akcji i zysku netto przypadającego na akcję**
- b) iloraz dywidendy przypadającej na akcję i ceny rynkowej akcji
- c) iloczyn ceny rynkowej akcji i zysku netto przypadającego na akcję
- d) iloraz zysku netto spółki oraz liczby akcji

Akcja zwykła spółki charakteryzowana jest przez pewną liczbę wskaźników. Wskaźnik związany z akcjami cena – zysk (P/E, price/earnings rate) jest to iloraz ceny rynkowej akcji i zysku netto przypadającego na akcję. Wskazuje, jaka jest cena jednostki zysku netto spółki. Potocznie uważa się, że im niższa wartość tego wskaźnika, tym akcja jest bardziej atrakcyjna dla inwestora.

48. [120"] (2 pkt) Wartość portfela pewnego inwestora wynosi 40 000 zł i składa się głównie z akcji wchodzących

w skład indeksu WIG20. Inwestor, przewidując falę spadkową na rynku akcji, ale nie chcąc sprzedawać danego portfela, zabezpiecza się, otwierając pozycję krótką na rynku kontraktów terminowych. Obecna cena jednego kontraktu wynosi 2000 pkt, a jeden punkt wyceniany jest na 20 zł. Biuro maklerskie, w którym inwestor ma rachunek, żąda wpłaty 3,9% jako depozytu zabezpieczającego. Z kolei margin call został ustalony na poziomie 2,2%. Na giełdzie ceny walorów zamiast spadać, zaczęły rosnąć – w tym także wartości indeksu WIG20. Przy cenie kontraktu terminowego równej 2014 pkt, wartość środków finansowych na rachunku instrumentów pochodnych inwestora jest:

- a) równa 1840 zł

- b) równa 2000 zł
- c) mniejsza niż 1300 zł**
- d) równa 2280 zł

Aby otworzyć pozycję krótką inwestor musi wpłacić $3,9\% \cdot 2000 \cdot 20 \text{ zł} = 1560 \text{ zł}$

Przy wzroście ceny kontraktów o 14 pkt z rachunku inwestora pobrane zostanie: $14 \cdot 20 \text{ zł} = 280 \text{ zł}$. Zatem na rachunku instrumentów pochodnych pozostanie: $1560 \text{ zł} - 280 \text{ zł} = 1280 \text{ zł}$

49. [120"] (2 pkt) Stopa zwrotu portfela zarządzającego A wyniosła w danym roku 14%, przy odchyleniu standardowym stóp zwrotu 9%. Z kolei zarządzający B osiągnął w tym samym czasie stopę zwrotu z portfela 9% przy odchyleniu standardowym stóp zwrotu 4%. Stopa zwrotu z instrumentu wolnego od ryzyka (risk free rate) wynosiła 1,5%. Biorąc pod uwagę współczynnik Sharpe'a jako kryterium oceny skuteczności zarządzania portfelem, prawdziwe jest zdanie:

- a) zarządzający A lepiej zarządzał portfelem niż zarządzający B
- b) zarządzający A gorzej zarządzał portfelem niż zarządzający B**
- c) obaj zarządzali równie dobrze
- d) wskaźnik Sharpe'a nie jest wykorzystywany do porównania efektów zarządzania portfelem

Należy obliczyć wartości wskaźnika Sharpe'a:

Wskaźnik Sharpe'a (SH) = $(r_p - r_F) / \sigma$

gdzie:

r_p – stopa zwrotu z portfela

r_F – stopa aktywów wolnych od ryzyka (risk free rate)

σ – odchylenie standardowe stóp zwrotu

$$[SH]_A = (r_p - r_F) / \sigma = (14\% - 1,5\%) / (9\%) = 1,39 < [SH]_B = (9\% - 1,5\%) / (4\%) = 1,88$$

Im wyższe SH tym lepiej, zatem zarządzający B lepiej zarządzał portfelem niż A.

50. [60"] (2 pkt) Który z podmiotów nie należy do kategorii multiplikatorów jako grupy adresatów relacji inwestorskich:

- a) analitycy
- b) doradcy inwestycyjni
- c) inwestorzy indywidualni**
- d) maklerzy